

BAJKY AESOPOVY.

MLÁDEŽI UPRAVIL

JAN KARLÍK.

pospíšil, Jan L

DRUHÉ, ROZMNOŽENÉ VYDÁNÍ.

SE ČTYŘMI OBRÁZKY.

V HRADCI KRÁLOVÉ.

NÁKLADEM JANA POSPÍŠILA.

1890.

Havran a liška.

HAVRAN A LIŠKA.

Havran, uzmuвши kousek sýra, zaletěl na strom, aby ho snědl.

To viděla liška a zatoužila po lahůdce. I přiloudila se ke stromu, úlisně vece :
»Vznešený ptáku, miláčku boží! Jaké máš krásné peří! Kterak svítí tvoje bystré oko, kterak směle klene se tvůj nos! O, jestliže hlas tvůj podoben je šatu, věru jsi králem ptactva!«

Potěšen tou řečí, myslil si havran, že se i hlasem pochlubí milé družce; pročež honem otevřel ústa a vyrazil chraplavé
»krá!« — při tom upustil sýr.

Rychle ho liška ze země zvedla a shltnouc jej, zvolala posměšně: »Nech toho krákání! Chtěla jsem jen tvůj sýr, a že znám tvou marnivost, chválila jsem tvůj hlas.«

Zahanben uletěl havran.

Pochlebnému věře rodu,
Výsměch utržíš a škodu.

II.

LEV, OSEL A KOHOUT.

Osel a kohout spolu rozmlouvali, když šel okolo lev. Kohout věda, že lev se bojí kokrhání, zakokrhal, a lev úprkem utíkal.

I myslil osel nejinak, než-li že utíká před jeho udatenstvím, pročez se honem pustil za ním.

Když však uběhli takový kus, že lev už kohouta neslyšel, ruče se obrátil, popadl osla a roztrhal ho.

»Běda!« volal osel umíraje, »a já myslil, že přede mnou prchá!«

Někdy-li se statný bojí,
Slabý přece neobstojí.

III.

ŽELVA A ZAJÍC.

Želva, unavena posměchem ušáka, vyzvala jej k běhu o závod. Přišel den, určili cíl, a oba závodící stejně vykročili.

Želva lezla pomalu, ale stále; zajíc poskakoval v pravo v levo, ba zvolal chlubitě: »Té odvahy, se mnou se dáti v zápas! Pospat si mohu, a ještě vítězství dobudu!« Na to se položil do trávy a usnul.

Zatím želva loudala se k cíli a měla ještě krok, když se probudil zajíc. Uleknut pádil za želvou; avšak přišel již pozdě: želva jej předstihla.

Nežli chlubný, spíše cile
Dojde menší duch a pílě.

IV.

STAŘEC A SMŘŤ.

Stařec, nasekav dříví, s břemenem vracel se domů.

Břímě bylo těžké, cesta dlouhá, síly ubývalo. I rozmrzel se velmi, a shodiv břemeno s ramen, hlasitě volal: »Toť bych raději zemřel! Pojď, ó Smřti, a zbav mne toho trápení!« A v tu chvíli stála Smřť před ním a ptala se, co si přeje.

»Nic, docela nic,« vece uleknutý stařec, »chtěl jsem jenom, abys mi pomohla vzíti tu otýpku na záda.«

Což i přijde na člověka,
Smřti nade vše se leká.

V.

SLUNCE A BÓRA.

Slunce a bóra přely se jednou, kdo je silnější, a měl zvítěziti ten, kdo nejbližšímu pocestnému sejme plášť.

Mohutně bóra zadula a vála na poutníka; tento vždy více přitužoval zahalení pláště.

Přišla řada na slunce. Mile hrálo na hlavu pocestného; stále více, že sotva horkem vydržel. Konečně rozepjav plášť, svlekl jej, a položiv ho na zem, usedl ve stínu.

Staré přísloví to již:
Mírně nejvíc pořídíš.

VI.

LIŠKA.

Liška, uběhnouc z pasti, ztratila při tom ocas. Vrátivši se k ostatním, mrzela se býti bez ocasu mezi ocasatými, a proto jala se takto mluvit:

»Drahé přítelkyně, pěkného jste těla, ale jedno vás hyzdí: ohavný ten ocas. Věru nesluší, takové koště míti a jím smýkati půdu. A pak vás nejen tíží, nobrž je zbytečný i pročež vám, drahé přítelkyně, srdečně radím, abyste, chvosty uříznouce, žily pohodlně jako já.«

»Děkujeme,« vece jedna liška, »dokud jsi měla ocas, chválilas ho, a že ho sama nemáš, také nás ho zbaviti chceš? Takové rady nedbáme.«

Šelma-li se radou šfíí,
Dobře viz, kam slova míří.

VII.

MRAVENEC A CVRČEK.

Na podzim přišel k mraveništi cvrček.

Zimou celý zkřehlý prosil, aby mu něco dali.

Mravenci ale řekli: »My jsme strádali celé léto, abychom se v zimě užívali; co ty jsi v létě dělal?«

»Zpíval jsem,« vece cvrček.

»Tancuj nyní!« řekli mravenci.

Kdo se včasné nezachystá,
Toho čeká bída jistá.

VIII.

KANEC A LIŠKA.

Liška viděla kance, an si o kmen brousí
tesáky, a ptala se jej, proč tak činí,
ježto ani škůdce ani nebezpečí nehrozí.

»Nehrozí ovšem,« řekl kanec, »avšak
právě proto brousím tesáky, neboť při-
jde-li škůdce, náleží bojovati a ne teprv
chystati se.«

Opatrný v dáli vidí,
Moudrou plíí kroky řídí.

IX.

KOTEL A HRNEC.

Měděný kotel a hliněný hrnec pluly v povodni blízko sebe. Opatrně hrnec vyhýbal se kotli, tak že tento pohoršen konečně zvolal: »Proč se mi vyhýbáš? Vždyť já ti neublížím!«

»Děkuji za přízeň,« vece hrnec, »ale ježto se oba házíme, a ty jsi silnější, rozbil bych se přes tvou vůli.«

Jsi-li křehký, svého dbej,
Úrazu se vyhýbej!

X.

DUB A TŘTINA.

Mocný dub posmíval se třtině: »Proč jsi tak bázlivá, že se chvěješ a klaníš před každým vánkem?«

Třtina mlčela; avšak za ni odpověděla bouře, která přikvapíc, mocně uchopila hrdý dub a rázem z kořene jej vyvrátila. Ohebná třtina poddala se a tím zůstala při životě.

Uhne bystrý v pravou chvíli,
Vzdorný kde své maří síly.

XI.

PTÁČNÍK A ČÁP.

Ptáčník, chytaje jeřáby, polapil s nimi čápa.

I jal se tento prositi: »Milý ptáčníku, pust mne! Jsem z dobré rodiny, hodný také, a hubím škodlivá zvířata. Vždyť se jeřábu ani nepodobám!«

»Věřím,« odvětil ptáčník, »ale nepustím tě. Proč se dáváš do špatné společnosti?«

Kdo se dává v křivé spoly,
S nimi křivý osud volí.

XII.

LEV A KOZA.

Na strmé skále spatřil lev kozu.

»Pojď přece dolů,« volal, »na tuto krásnou louku, kde najdeš pastvy do syta. Netřeba ti hladověti na skále!«

»Děkuji za pozvání,« řekla koza. »Ne-sejde ti tolik na mém blahu, jako na mém mase. Zde jsem před tebou jista; proč bych vážila nebezpečí?«

Pod úlisnou hladkou řečí

Často číhá nebezpečí.

XIII.

VRÁNA A PTÁCI.

Marnivá vrána, chtějíc se pyšnit, ozdobila se peřím jiných ptáků, zvláště páva.

To viděli ostatní ptáci, a rozhněvání pustili se do ní. Každý chtěl svoje peří, při čemž vyškubali vráně nejen cizí, však i její vlastní šat.

»Ó já ubohá,« naříkala, »cizí neza-
chovám a o své přijdu!«

Kdo se cizí chloubou šatí,
V posměchu i vlastní tratí.

XIV.

PROLHANÝ PASÁK.

Mladý pasák děsil často sousedy. »Vlk! vlk!« volal z plna hrdla, a když sousedé se sběhli — o vlku ani zdání, ale pasák před nimi stál a popadal se smíchem za boky.

Vícekrát se podařila švanda.

Ale jedenkrátě přišel opravdu vlk. »Na pomoc, přátelé!« volal zoufalý. »Vlk! vlk! tenkrátě jistě vlk!«

Slyšeli ho sice sousedé, ale že je často přelhal, nevěřili a zůstali pokojně doma; zatím vlk podávil celé stádo.

Selhav, nemáš víry již,
Ať i hnedle pravdu díš.

XV.

LEV A ZVÍRATA NA LOVU.

Lev, ovce a jiná zvířata vyšla společně na lov, a lev jim svatě slíbil, že se o kořist spravedlivě s nimi rozdělí.

A když uvázl jelen v bahně, u něhož měla ovce stráž, ochotně běžela ke lvu se zprávou.

Lev přiběhl, zadával jelena, a pak rozdělil tělo na čtyři díly.

»První díl,« vece, »patří mně, protože jsem lev; druhý díl patří mně, protože jsem nejstatečnější; třetí díl patří mně, protože jsem nejsilnější; a kdo mi upře čtvrtého dílu, toho na místě roztrhám!«

A tak lev podržel celého jelena, a jeho soudruzi nesměli ani hlesnout.

Kdo si s pány k míse sedne,
Škody své se neuhledne.

XVI.

KOHOUT A DIAMANT.

Hladový kohout hrabal na smetišti a našel diamant. Mysle, že je to zrnko, hnál se po něm, avšak vida kámen, řekl s opovržením: »Co mně hladovému platný kámen! Bohatý jsem, ale ne sytý! Dal bych jej celý za zrnko ječmene!«

A mrzutě kámen odhodil.

Málo lesk a veleba,
Cenu řídí potřeba.

XVII.

Ž Á B Y.

Za parného léta vyschlo bahno, a žáby, které v něm dosavad žily, musily hledat nové obydlí.

Cestou dvě přišly k hluboké studně, ve které byla voda.

»Ejhle,« zvolala jedna — »zde je voda! skočme dolů!«

»O seskočení je hej,« řekla druhá — »vyschne-li ale studna, jak se dostaneme ven?«

Jiné zítra nežli dnes,
Soudě, také příští věz.

XVIII.

BÝCI A LEV.

Tři býci slíbili si státi věrně k sobě a, spojení v jednotu, odráželi útok zvěře, ba i lva se nebáli.

Jednou znesvářivše se, rozešli se. Ne-
minul ani týden, a našli je všechny tři po-
různu roztrhány.

Svornou mysl síla žádá,
Ale zkázu rodí váda.

XIX.

OREL A ŽELVA.

Želva prosila orla, aby ji lítati naučil. Orel jí vymlouval zpozdilou žádost; však čím více usiloval poučiti ji, tím více trvala na svém.

Rozmrzen konečně prosbami, vzal ji a vynesl do oblak; odtud ji spustil na zem. Ubohá želva pádem se zabila a tak pykala svůj nerozum.

Nemá jedno celý dav,
Každý v svém se pozastav.

XX.

DIVOKÁ KOZA A RÉVA.

Koza utíkajíc před myslivcem, schovala se na vinici v listech révy, a myslivec, ničeho netuše, přešel ji.

Sotva že byla z nebezpečí, pustila se do révy a požírala listy, jež ji právě byly zachránily.

Avšak myslivec, slyše hřmot, obrátil se a skrze vyžrané réví zahledl kozu. Honem ji zastřelil.

»Ach!« vzdechla umírajíc, »proč jsem ochrance odměnila nevděkem!«

Vina těžká nevděk jest,
Často také najde trest.

XXI.

JEHNĚ A VLK.

Jehňátko stálo u vody. Daleko od něho, u samého pramene, napájel se vlk. Sotva ovečku zočil, zvolal: »Proč mi kalíš vodu, kterou mám pít?«

»Jak je to možné?« bojácně řeklo jehňátko, »já jsem dole a ty nahoře. Od tebe voda přichází ke mně. O věř, já bych ti nikdy neublížilo.«

»I ty neviňátko! Mluvíš zrovna jako tvůj otec před dvěma měsíci; však se pamatují, že jsi při tom stálo, když jsem mu stahoval kůži!«

»Ach pane,« prosilo jehňátko, »sotva tři neděle žiji, otce jsem nepoznalo, i jak mám za něho pykati?«

Jehně a vlk.

»I té nestydatosti!« s líčeným hněvem zvolal vlk. »Poznalo, nepoznalo, to je jedno. Celý váš rod mne nenávidí, a já se za to pomstím!«

A beze všech okolků roztrhal ubohé jehňátko.

Nejpilnější unikání
Zlosyna tě neuchrání.

XXII.

ŽÁBA, KRYSA A LUŇÁK.

Žába a krysa přely se o bahno. Žába tvrdila, že je bahno její, čemuž krysa nechtěla dopustiti, a tak prudce hádaly se.

Při tom neviděly, jak se blíží luňák, až na ně vyrazil a obě roztrhal.

Zapomíná malé větší,
V svárech roste nebezpečí.

XXIII.

PES A MASO.

Pes, nesoucí v hubě uzmutý kus masa, ploval řekou, a tu spatřil ve vodě vlastní obraz, plovoucí stále s ním. »Ajta,« řekl sobě, »jaká příležitost, rozmnožiti lup! Což abych chytil maso, plovoucí ve vodě!« A hned se rozešnav, skočil po něm. Ale běda! Nejen že ztratil maso z huby, zmizelo také maso ve vodě, a psu obraz chňapavšímu nezbylo nic.

S užítkem se málo radí,
Koho plané stíny vnadí.

XXIV.

LIŠKA A ČÁP.

Liška pozvala čápa na oběd, avšak jídla vesměs byla na plochých mísách, ze kterých čáp nemohl ničeho nabratí. »Jako doma, pane strýče!« ještě se liška smála.

Krátce na to liška navštívila čápa. Honem přinesl nejvzácnější lahůdky, ale v nádobách s dlouhými hrdly. »Jako doma, paní teto, jako doma!« vece při tom.

Liška, nemohoucí ničeho z nádob dostat, odešla hladová a zahanbena.

Kdo jinému chystá lest,
Zřídka mívá z toho čest.

XXV.

LEV A MYŠKA.

Myška přeběhla spícího lva, který se nad tím probudil a lapil rušitelku do mohutných spárů.

»Promiň,« úpěla myška, »nepozornost mou a daruj mi život! Budu ti vděčnou; vždyť jsem tě nechtíc probudila.«

Šlechetně lev ji pustil, vece s úsměvem: »Netřeba mně myší vděčnosti!«

Nedlouho na to myška slyšela velké řvaní. I přiběhla rychle a našla po hlase lva, ve velké síti chyceného. Rychle se jala přehlodávati provázky; za chvíli bylo tolik přehlodaných, že lev, roztrhav ostatek, vyvázl.

Tak se odměnila myška lvovi.

Šťasten, myslí na zlé časy,
Z nejmenších i přítel spasí.

XXVI.

SLEPICE A HÁĎATA.

Slepice našla hadí vejce, a z nich nemalou radost majíc, umínila si je vysedět. Už se radovala, jak se háďátka budou láskat, jak jim bude snášet píci, a jak ji budou milovat. V tom se proklubalo první mládě a uštípalo slepici.

Vychovej si plémě hadí,
Nejlepší tvé péče zradí.

XXVII.

R A C I.

»Kráčej přece zrovna a ku předu!«
volala račice na ráče.

»Velmi rád, maminko,« řeklo toto,
»jen co mi to ukážete.«

Kdo chce jiné napraviti,
Nesmí tuže chybu míti.

XXVIII.

ZAJÍCI A ŽÁBY.

Zajícové jednou přežalostně sobě naříkali: »Žijeme,« vece jeden, »v stálé bázni před lidmi a zvěří! Za kořist jsme psům, orlům, ba skoro všem dravcům. Aj! toť, nežli stále v strachu žíti, věru je lépe zemřítí! Vzhůru, umřeme!«

Chtěli se utopit v blízkém rybníce, a již běželi k němu. Avšak hluk vyplašil sílu žab, které se hřály na břehu a nyní davem skákaly do vody.

»Stůjme!« zvolal mluvčí, »odložme ještě utopení, neboť i nás ještě se bojí zvířata jiná. Těm je jistě hůře nežli nám.«

Těžký není v světě žel,
Těžšího bys nenašel.

XXIX.

OSEL SE SOLÍ.

Osel, nesoucí sůl, musil přes vodu; v brodu upadl a zůstal chvíli ležet. Když vstával, poznal velikou úlevu břemene, ježto se částka soli ve vodě byla rozpustila.

I pamatoval si to osel, a nesa druhý den houby, v brodu se honem položil. Avšak běda, houby nasákly vodou, a vstáváje nemohl zmoci tíže. Bídne utonul.

Nehodí se jedno všude,
Moudrý cíle nezabude.

XXX.

HADAČ.

Hadač na trhu lidem věštil budoucnost.

V tom mu přinesli zprávu, že zloději,
vrazivše do jeho domu, načisto jej vyloupili.

»Vida,« řekl jeden z davu, »nám říká
věci příští a sobě přítomné nevěděl.«

Mnohý dobře soudí cizí,
Jemuž vlastní z rukou mizí.

XXXI.

KOZA A PASÁK.

Pasák hnal kozy, a že jedna příliš pozadu zůstávala, hodil po ní kamenem, při čemž na nestěstí urazil jí roh. I prosil úpěnlivě kozu, aby na něho doma nežalovala.

»Já nebudu žalovat,« řekla koza, »jen at nežaluje uražený roh!«

Tajně už se neuchová
Čin, kde mluví nade slova.

XXXII.

SOUDRUZI A MEDVĚD.

Dva přátelé šli spolu na zkušenou. Nežli se vydali na cestu, na vzájem si přislíbili, že jeden druhého nikdy neopustí.

Jednou v úvoze potkali medvěda. Snad by ho byli zmohli, kdyby jeden, nade všechno dbaje vlastní kůže, nebyl utekl a honem vylezl na strom. Zbylý soudruh sotva že měl času vrhnouti se na zem a stavěti se mrtvým: slýchal totiž, že medvěd mrtvoly nechává.

Medvěd přišel, olízal tvář a uši ležícího, přehodil jej vícekrát, a když nehýbal se, cválal dále.

Po přešlém nebezpečí slezl soudruh se stromu a ptal se, co šeptal medvěd.

»Dobré naučení,« vece přítel, »které jsem měl dříve vědět:

Přítelem je onen pouze,
Který neutíká z nouze.«

XXXIII.

OSEL A KŮŇ.

Osel a kůň kráčeli se zbožím na trh.

Ušli hon cesty, když oslu klesaly síly. I prosil úpěnlivě koně: »Ty jsi větší nežli já a nemáš tolik naloženo; vezmi mně, prosím, částku břemena, nebo podlehnu.«

Avšak tvrdě odvětil kůň: »Nevezmu. Mám dost svého.«

Těžce oddychaje vlekl se osel ještě kus, a pak zemdlen padl.

Marně bil ho vozka; zůstal mrtev. Nezbylo tedy, nežli celý náklad osla dáti koni, k čemuž vozka ještě, aby z padlého zvířete alespoň něco uchránil, přiložil staženou kůži osla.

Pozdě litoval kůň své tvrdosti. » Snadno,« řekl sobě, » mohl jsem polehčiti oslu, a nyní celý náklad a ještě jeho kůži nesu sám.«

Kruté srdce nevládníka
Často vlastní škodou pyká.

XXXIV.

LEV, OSEL A LIŠKA.

Lev, osel a liška vyšli si jednou na lov a řekli si, že se o kořist stejně rozdělí. Ulovili mnoho, a oslu připadlo dělit. Rozdělil všecko co nejsvědomitěji na tři částky a pak prosil lva, aby si vybral díl. Avšak lev rozlícen roztrhal osla a uložil dělit na novo. Liška shrnula kořist na jednu hromadu, položila osla k tomu a odevzdala všecko lvu, pro sebe žádajíc pouze malou odměnu.

»Výborně, ferino,« pravil lev, »řekni mi, kdo tě tak dobře naučil dělit?«

»Osud ušákův,« byla odpověď.

Vida cizí poškození,
Výstrahou je moudrý cení.

XXXV.

PTÁČNÍK A CVRČEK.

Ptáčník slyšel blízko táhlý cizí zvuk, a mysle, že je to ptačí, snažil se všemožně, aby pěvce chytil.

Konečně se to podařilo — a tu přiběhna, viděl, že chytil kobytku.

»Příště budu rozumnější,« řekl, »nebudu soudit do větru.«

Vedle zdání kdo jen soudí,
Často křivou cestou bloudí.

XXXVI.

OLIVA A FÍK.

Stinná oliva shlížela pyšně na opadálý fík.

»Věčné zelení,« vypínala se, »mne zdobí, kdež ty jsi dávno bídný a holý.«

V noci napadlo sněhu. Na stinné olivě zůstal ležet, vzrostl v kupy a svou tíží nejlepší větve přelámal. Na holém fíku, nemaje stání, svezl se.

Nezakládej na své kráse,
Vánek jen — a rozplývá se.

XXXVII.

LEV A LIŠKA.

Liška vstoupila ve služby lva, a řekli si, že má liška nadhánět zvěř, kterou lev chytiv, rozdělí vedle zásluhy.

Ovšem, že liška dostávala malé kousky, což jí konečně tak omrzelo, že opustivši služby lva, chtěla loviti pro sebe.

Přepadla také stádo, avšak pastýři se sběhli a slabou lišku ubili.

Zije líp, kdo silným slouží,
Než kdo slabý po svém touží.

XXXVIII.

PÁV A STRAKA.

Páv a straka hádali se, kdo je přednější. Páv se chlubil: »Já jsem jistě králem ptactva! Viz mé krásné peří, zlatý lesk, a ocas jako duhu!«

»Ano,« vece straka, »tyto přednosti máš, ale hlavní nemáš — nelítáš.«

Při tom vylétla, a páv byl zahanben.

Ne co pestře tělo šatí,
Moudrým užitečné platí.

XXXIX.

JELEN.

Na břehu mořském pásł se jelen, a že od vody mu nehrozilo nebezpečí, dával pozor jenom na zem.

Jedenkrátě plula kolem loď, a jelen hledě k zemi, neviděl jí. — Sotva že lodníci shlédli zvěř, střelili po ní, a jelen válel se v krvi. Umíraje zvolal: »Jak jsem se mýlil, když jsem zkázu čekal jenom od země!«

Odkud jen se vítr točí,
Třeba míti všude oči.

XL.

VLK A JEŘÁB.

Hltavý vlk polykal jednou tak chtivě,
že mu uvázla v hrdle kost.

Ve své nouzi slíbil velikou odměnu
tomu, kdo by mu pomohl.

I přikvapil jeřáb, a šťastně vytáhl kost.
»Jakou dostanu odměnu?«

»Jakže?« rozkřikl se vlk. »Není dost
velkou odměnou, že jsi měl hlavu ve
vlčím chřtáně a že jsi ji zdravou dostal
ven? Jdi a děkuj mírnosti mé, že žiješ!«

Také škůdcům pomáhej,
Ale díků nečekej.

Vlk a jeřáb.

XLI.

OREL A KAVKA.

Vysoko s oblak vrhl se orel na jehně,
uchopil je v spáry a unesl do výše.

To se líbilo kavce, a že cítila v sobě
orlí sílu, spustila se na berana. Avšak nemohla jej zvednout, ba tak se ve vlně zapletla, že ani ulítnout nemohla.

Viděl ji pasák, a přiříznuv ji křídla,
vzal ji domů dětem.

»Jak jsi ji chytil, tatínku?« ptaly se děti.

»Myslila, že je orlem, a pozdě viděla,
že je kavkou.«

Utržil si žal a smích,
Kdo se tváří po vyšších.

XLII.

POLNÍ A DOMÁCÍ MYŠ.

Polní myš pozvala myš z města a vítala ji v skrovném obydlíčku svém co nejvlídněji. Aby zastřela svůj nedostatek, snesla všecko, co jen měla : slaninu, hrozny, oves i hrášek, pilně pobízejíc milou přítelkyni.

Avšak tato, rozmazlena pochoutkami, málo všímala si jídel, a jen ze zdvořilosti tu a tam nakousla, konečně řkouc :

»Jaký jsi bloudek, že se tu nuzuješ, kdežto bys v městě dobře žila! Chceš-li, podívej se příští týden ke mně.«

Polní myška přislíbila a vydala se v určený den do města, kde žila její známá. Ta ji zavedla do velké jídelny, a pochutnávaly si obě na zbytku statné večeře.

Potom usedly na damaškové křeslo a hověly si. Polní myšce vše se líbilo, jak náleží, a chtěla zrovna chváliti, když otevřely se prudce dvěře, a vešlo hejno sluhů, aby poklízeli.

Poděšeny ubíhaly přítelkyně, a polní myška, neznámá v domě, s velikou obtíží skryla se v koutku.

Po odchodu sloužících vylezla ze své skrýše a řekla, celá se chvějíc:

»Měj se dobře! Mne tu více neuvidíš!
Raděj pokojně při chudé stravě žiji, nežli
v strachu při lahůdkách!«

Lepší klidná skrovná chata,
Nežli v bázní tůně zlata.

XLIII.

RYBÁŘ A ÚSTRICE.

Rybář chytil malou ústřici. I prosila ho úpěnlivě: »Milý rybáři, hoď mne do vody nazpět! Jsem tak malá, a ještě porostu. Teď za mne dostaneš málo; však až vyrostu, pak bys mne dobře prodal.«

»Věřím,« vece rybář, »avšak dnes tě mám, kdežto až vyrosteš, musel bych tě teprve chytit!«

A s tím ústřici hodil k ostatním.

Malé v rukou moudrý chválí
Nade větší v klamně dáli.

XLIV.

DVĚ ŽÁBY.

Na jaře ubytovaly se dvě žáby, jedna v bahně, druhá v kaluži na silnici.

»Pojď ke mně,« řekla družce žába v bahně, »máme obě místa a budeme dobře živy.«

»Ne,« odvětila pozvaná. »Zde se mi líbí, nemohu odtud odejít.«

Dva dny na to rozmáčklo ji vozní kolo.

Radou kdo se nenapraví,
Vlastní škodě bránu staví.

XLV.

RŮŽE A CHUDOBKA.

Růže a chudobka vzkvétaly mile u sebe. Chudobka velebila růži: »Jak jsi krásná, milá sestro! Zdobí tě skvostný šat, a tvá líbezná vůně vábí lidi i bohy. Ty jsi jistě nejšťastnější květina!«

»Nechval mne,« odvětila růže, »jsem-li krásná, nekvětu dlouho. Skromnější je tvůj lesk, avšak trvá déle.«

Nade vetchý skvělý šat
Platí delší skrovný lad.

XLVI.

ŽÁBY A ČÁP.

Žáby prosily Jupitera, aby jim dal krále. I hodil jim špalek. Hřmot padajícího dřeva zastrašil trochu žáby, ale brzo vypluly k povrchu, hledíce na nového krále, a když se nehýbal, směle naň vyskočily, potupně se mu klaněly a všelijak vysmívaly.

A druhý den žádaly Jupitera, aby jim přece dal krále, který by uměl vládnouti.

Pohněvaný Jupiter poslal jim čápa. kterýž ihned ujal přísnou vládu.

Jak se jen žába mihla, snědl ji. Po-skrovnu bylo jich v rybníce, když vypravily

k Jupiteru poselství za nového krále. Ale ten řekl hlasem hromovým: »Nikoli, čáp zůstane vaším pánem, neboť každého,

Kdo se k mírným zpupně chová,
Skláněj ruka ocelová!«

XLVII.

HOLUBICE A VRÁNA.

Holubice chlubila se úrodností svou.
»Vysedím,« řekla, »do roka dvanáct
holoubat, krmím je, učím, a už lítám po
polích s dětmi, vnuky a pravnuky, co
jiní ptáci ještě o párku sedí.«

»Ano,« řekla vrána, »mnoho dětí máš,
však nedobře se o ně staráš. Putují všechny
do lidské kuchyně.«

Mnohé konat, chvalné — však
Také na tom sejde, jak?

XLVIII.

KOMÁŘI.

Houf komárů spustil se na hrnec s medem.

Dobře jim chutnalo, ale když chtěli uletět, nemohli, — nohy se lepily k medu.

»Ach,« bědovali, »kdybychom byli věděli, že nám pospas bude záhubou, což bychom se byli varovali!«

Za jediný krátký vděk
Ztrácí bloudek celý věk.

XLIX.

TRNY A LIŠKA.

Liška, přelézajíc hlohový plot, chtěla se za větve zadržeti, avšak uvázla za trny a zle se poškrábala.

Krvácejíc obrátila se k trnům: »Ničemní tvorové, tak se chováte k bytostem, jež hledají vaší pomoci?«

Ale trny úštěpačně řekly: »Vinu přičítej sobě. Proč se chytáš nás, které jsme určeny k bodání?«

Malé uchystá ti hody,
Kdo je špatný od přírody.

L.

SKOTÁČEK.

Skotáčkovi ztratil se ze stáda nejlepší kus. Marně hledal v lese a v pláni, nikde ho nenašel. A v této nouzi slíbil Jupiteru tučného kozla, jestli mu škůdce najíti dá.

Ihned se octnul prostřed lesa před mocným lvem, jenž právě vola dojídal.

»O Jupiterě!« chvěl se uleknutý pasák,
»nejlepší krávu dám, jestli mne z drápů
lupiče vychvátíš!«

Za přemnohým člověk touží,
Čehož našed, zle se souží.

LI.

NEMOCNÝ A LÉKAŘI.

V městě zemřel nemocný, a lékaři ho vyprovázeli na hřbitov. »Nemusel zemřítí,« vece jeden, »kdyby byl užíval mého léku, zanechav přitom vína.«

»Aj milý pane!« vece druhý, »proč jste to jenom neřekl dřív? Teď už vaší rady neužijeme.«

Moudrýť po činu i bloud,
Ale napřed platí soud.

LII.

LIŠKA A SOCHA.

V dílně sochařově liška obdivovala krásné sochy, a zvláště jedna se jí líbila. I ohledala ji ze všech stran, ocenila pěkný soulad, avšak nenašla známky života. Nevrlé odešla volajíc: »Přeškoda, že v té krásné hlavě není mozek!«

Davy poutá ladně zdání,
Moudrý však se duchu sklání.

LIII.

JEŽEK A SYSEL.

Ježek, nemaje přístřeší, úpěnlivě prosil sysla: »Milý bratře! Přej mi u sebe místečka! Spokojím se nejmenším koutkem a budu ti věrně sloužit.«

Útrpný sysel ježka vpustil.

Sotva vešel, rozježil ježek ostny na všechny strany; sysel se tlačil stranou, ale všude jej bodaly hroty. I řekl:

»To-li je tvá skromnost? Hned se mi klid!«

»Nikoli,« řekl ježek, »mně je tu vhod; není-li tobě, stěhuj se sám.«

A tak sysel obydlí ztratil.

Ničemnému podav ruku,
Na vlastní se chystej muku.

LIV.

DŘEVAŘ A LIŠKA.

Liška, štvaná psy, prosila dřevaře, aby ji skryl; velice že mu vděčna bude.

»Vejdi,« řekl dřevař, »do mé chýše; tam jsi bezpečna.«

Ale když myslivci kráčeli okolo, vzpomněl si dřevař, že by ho za chycenou lišku odměnili, i kýval na ně, aby šli blíže.

Myslivci však, nevidouce zvěře, nedbali kývání a šli dál.

Když zašli, vyběhla liška a chystala se k odchodu.

»A což tvá vděčnost?« ptal se dřevař.

»Neplatí tomu, u něhož odporuje ruka ústům,« řekla liška a utekla.

Poctivý to člověk není,
Který málo sliby cení.

LV.

OSEL A LIŠKA.

Osel ve lví kůži krácel pyšně lesem. Všecka zvířata se děsila a utíkala! To se líbilo oslu, i hnal se statně za nimi. Prostřed běhu vzpomenul si, aby je postrašil také mocným zařvaním, a hned otevřev ústa, vyrazil táhle Yá . . . Na to zvířata zastavila se v útěku, a liška přistoupíc řekla: »Vidíš, báli jsme se tě, pokud jsi nepromluvil; nyní však víme, že jsi osel a jím zůstaneš.«

At se zdáním jak chce chová,
Pošetilce zjeví slova.

LVI.

CHLUBKA.

Kdosi, navrátiv se z cest, velmi chválil hrdinné své činy; kterak na příklad na ostrově Rhodu skočil tak mohutně, že to žádný po něm nedovedl; celý Rhodos prý je svědkem.

»Poslyš,« řekl někdo, »na Rhodos je pro svědectví daleko, avšak víš-li co, myslíš, že jsi v Rhodu a skoč před námi ještě jednou.«

Na to chlubka oněměl.

Málo chlubné slovo platí,
Malý čin kde řeči hatí.

LVII.

PASTÝŘ A VČELY.

Včelný roj spustil se v dutinu stromu. To viděl pastýř, a maje na med laskominy, umínil sobě, že ho ze stromu vybere. Jakmile však přiložil ruku, včely ho obsypaly a žihadly velice pobodaly. Honem utekl, a jsa dosti vzdálen, volal opovrženlivě : »Hloupé včely, snad si nemyslíte, že mi běží o váš med? Beztoho nic po něm není.«

Kdo nemůže dosici,
Dělává se nechtící.

LVIII.

HERKULES A VOZKA.

Vozka, vezoucí dříví, uvázl s nákladem v bahně. I zpínal ruce a naříkal, hlasitě zova Herkula na pomoc.

Opravdu Herkules přišel; avšak vida vozku zahálčivě naříkati, velel: »Honem k dílu! Bohové pomohou, kde není pomoci lidské. Dříve se přičiň sám, nazvedni kola, požeň spřežení!“

Vozka poslechl a šťastně vybředl.

Potřeba-li tobě káže,
Prvé vlastní přilož páže.

Lev, vlk a liška.

LIX.

LEV, VLK A LIŠKA.

Starý lev ležel sklíčen na lůžku. Všeka zvířata ho navštívila, jenom liška váhala. Toho se uchopil vlk, a mluvil ke lvu: »Hleď, vznešený pane, jakou nevážnost a pýchu jeví liška; ani u tebe, pána a krále svého, se neukáže!«

Vlk ani nedomluvil, když vkročila liška a zaslechla konec řeči. Vidouc lva rozhněvaného, poníženě promluvila:

»Vznešený pane a králi! Je-li zvířete nade mne o tebe pečlivějšího? Sotva jsem slyšela o tvé nemoci, přemýšlela jsem dnem i nocí o tvém uzdravení; šťastně jsem také našla prostředek.«

Řeč tato upokojila lva, i ptal se rychle, který ten prostředek je.

»Zaviň břicho a žebra v čerstvě staženou kůži vlčí: to tě uzdraví.«

Zaradoval se lev, a té chvíle poručil stáhnouti vlka.

Bystřému kdo chystá léč,
Pilně zůstaň pozdálč.

LX.

POKLAD.

Na smrtelném loži povolal otec své syny a řekl jim: »Milé děti, blíším se ke skonání. Statku velkého vám nezanechám, ale to co mám, naleznete zakopáno na vinici, a sice . . .« Při tom slově zemřel.

Synové, žádostivi pokladu, překopali celou vinici; avšak o pokladu ani potuchy, nenašli ničeho. I velmi želeli, že zemřel otec právě v tom, když jim chtěl říci úkryt pokladu.

Avšak jak se potěšili, když budoucího jara vzešla na zkypřené půdě trojnásobná úroda.

Nyní pochopili, jaký poklad otec mínil, a vzdělávající pilně vinici, dosáhli brzo jmění.

Pilná vůle v silném páži
Více nežli statky váží.

LXI.

JELEN A LEV.

Jelen, štvaný lovcem, vběhl do jeskyně, kterou obýval lev. Přišel právě vhod; bez okolků lev ho roztrhal.

»Běda!« volal umírající jelen, »jednomu zlu unikáme a do druhého vběhneme.«

Jedné unikaje tíži,
Druhé na mysli měj bliží.

LXII.

RYBÁŘ.

Rybář, k jehož hře na píšťalu často scházeli se sousedé, umínil si hraním vábiti ryby. Hrál nejpěknější kousky, avšak rybička se neukázala.

Nevrle odhodil píšťalu a chopil se síti; i hle! jedním rázem učinil hojný lov.

Skrovný najdeš práce vděk
Vole chybný prostředek.

LXIII.

P S I.

Domácí pes pozval cizího psa do kuchyně; avšak vida, že se kuchař durdí, utekl a nechal soudruha samotna.

Netrvalo dlouho, uviděl kuchař cizího psa, a vzav koště, vybil ho ze dveří.

»Jak se ti vedlo?« ptal se venku nevěrný přítel.

»Výborně, dali mi v kuchyni dobrého masa, kterého mají sílu; to jsem si pochutnal!«

»Aj to se honem pozvu také!« řekl domácí pes a veběhl do kuchyně. Ale kuchař, hněvaje se na druhého vetřelce, vybil mu dvojnásobně, a tak našel zrádný hafan zaslouženou odplatu.

Bera, dobře viz, kdo dává,
Zdali k vůli má i právo.

LXIV.

JELEN A MLÁDĚ.

Starý jelen hleděl s pýchou na své mládě: »Krásný jsi,« vece, »milý synu, štíhlého vzrostu, silných parohů; škoda, že jsi tak bázlivý, a už prcháš, jak jen zaštekne pes.«

V tom se ozval daleký štěkot.

Karatel s káraným zmizeli mžikem.

Dobrá rada málo platí,
Kde ji kárce činem hatí.

LXV.

KŮŇ A OSEL.

Osel, který při největším namáhání nedostal ani najíst, těžce klopotaje pod svou tíží, velebil bujného oře: »Jak jsi šťasten, že se máš tak dobře, nedělaje skoro nic! Hned bych s tebou směnil!«

Za málo měsíců potkal téhož koně chromého a vlekoucího káru. »Je to mámení?« zvolal.

»Skoro,« odpověděl smutný kůň, »v bitvě mne ranila kule, pán mne za halec prodal, a nyní sešlý a slabý, bídne končím. Měnil bys ještě se mnou?«

Lesku druhým právej rád;
Větší výška, hlubší pád.

LXVI.

STAŘENA A LÉKAŘ.

Stařeně nesloužily oči, i povolala lékaře a slíbila mu dobrou odměnu, když ji vyhojí; však spolu vymínila si, že ničeho nezapraví, kdyby rada jeho nepomohla.

Lékař dal stařeně náplast přes obě oči a nařídil, aby pásky do jisté doby nesjíkala. Stařena uposlechla. Než jaké bylo její překvapení, když po vypršení léčebné doby odstranila pásku a shledala byt na polo vyklídný! Bylt užil nesvědomitý lékař času, ve kterém stařena měla zavázané oči, aby odnesl nejedno náradí. Nyní pak hlásil se o plat.

I řekla stařena: »Ráda bych zapravila, avšak nejsem vyhojena, neboť nevidím mnohého předmětu, jenž v této jizbě bezpečně jest.«

Lékař odešel zahanben.

Vzal-lis něco cestou křivou,
Ztrácíš mzdu i spravedlivou.

LXVII.

LEV A KOMÁR.

Neposedný komár vyzýval k zápasu lva: »Nebojím se tě, ohavný lupiči, neboť jsem tebe silnější. Zkus to!« Nežli se lev zvedl, vletěl mu komár do nosu a tak tam řádil, že se prohlásil lev za poražena.

Pyšný z vítězství ulétal komár; neviděl však pavučiny a uvázl v ní. Ihned přiběhl pavouk a snědl komára.

Velké konav, braň se pýše,
Jinak zhoubu dá ti výše.

LXVIII.

BŘICHO A ÚDY.

Za onoho času vzbourily se údy proti břichu. »Což budeme stále pracovat, aby lenošivé břicho všecko strávilo a pohodlně sobě vedlo?« I vypověděly poslušnost. Ruce nekonaly, nohy nechodily, ústa nejedla, a zuby nekousaly. Leč nastojte! za krátko ocháblo celé tělo, a žádný z údů neměl vlády. Tu teprv viděly, kterak je břicho platné, a zase pracovaly jako dřív.

Každý po svém úkolu:
Pak to chodí vespolu.

LXIX.

SELKA A SLEPICE.

Selka měla slepici, která jí snášela zlatá vejce. Selka pásla po nich s dychtivostí a nemohla se ani dočkati, brzo-li slepice snese nové. Konečně napadlo ji: »Nejsem-li bloud, čekajíc na jednotlivá vejce; vždyť mohu slepici zabít, a rázem se zmocním pokladu celého.«

Skutečně zabila slepici. Avšak nastojte! Slepice byla uvnitř jako každá jiná slepice, a lakotná žena viděla pozdě, jak prohloupila.

V tom-li přestaneš co máš.
Ztráty své se uhlídáš.

LXX.

OŘECH.

Ořech vedle cesty míval hojnou úrodu rok co rok; avšak že nebyl ohražen, přemnoho zakusil, a pocestní často klacky a kameny házeli po jeho ovoci. I hořce si stěžoval: »To je,« pravil, »odměna mých dobrodiní?«

»Proč jsi na veřejném místě!« zvolal okolojdoucí.

Veřejné kdo služby zkusí,
Nevděk vezdy snášet musí.

LXXI.

LIŠKA A KAVKA.

Hladová kavka přiletěla na fíkovec. Okusivši, poznala, že fíky nejsou zralé; pročež umínila sobě počkati, až trochu uzrají, a nad tím usnula. — Liška viděla kavku letět na fík, avšak vraceti se neviděla ji; i přišla, zvědavostí puzena, ke stromu, zbudila kavku a ptala se: »Co zde děláš?«

»Čekám, až uzrají fíky,« odvětila kavka.

»Dobrá,« řekla liška, »leč co budeš jísti, než dozrajou?«

Sám kdo ruky nepřiloží,
Nadějí se douboží.

LXXII.

OSEL A KOZA.

Rolník měl osla a kozu. Protože osel těžce pracoval, dostával lepší i hojnější píce nežli koza.

To mu záviděla koza i přemýšlela, jak by mu ublížila. Jednoho dne přišla k němu pravíc: »Kterak tě lituji, ubožáku, že musíš nosit těžká břemena od rána do večera! A přece bys mohl si pomoci.«

»A čím?« tázal se osel.

Koza odpověděla: »Až půjdeš kolem jámy, skoč do ní, a pak hodně naříkej. Uvidíš, že tě nechají delší čas na zahálce při dobré stravě.«

Rada se líbila oslovi, a koza těšila se v duchu, jak bude osel bit za svou přetvářku.

Druhého dne vrhl se osel do jámy tak hluboké, že se zle potloukl, a hospodář byl nucen, volati k němu zvěrolékaře.

Zvěrolékař prohlédl nemocného a předsal po delším přemítání za lék čerstvé kozí plíce.

Hospodář, jemuž na zachování osla záleželo, nevida zbylí, kázal zabiti kozu.

»Běda!« volala tato umírajíc. »Chtěla jsem způsobit jinému bolest, a nyní pykám sama životem!«

Jiného kdo v žaly vodí,
Často vlastní zkázu rodí.

LXXIII.

PLANÝ SLIB.

Těžce nemocný, kterého lékaři opustili, sliboval obětovati sto volů bohům, jestli mu dají zdraví.

»A kde vezmeš,« — ptala se jeho prostá choť — »takovou oběť, jestli se uzdravíš?«

»I mlč, bloudku! Však oni bohové pro ni nepřijdou.«

Rádo slíbí nebezpečí,
Ale vůle zajde s křečí.

LXXIV.

UHLÍŘ A BĚLIČ.

Uhlíř bydlil v prostranném domě a zval přítele běliče, převelmi stísněného, aby se k němu stěhoval.

»Nikoli,« vece bělič, »to nemohu, an bys mi zase počernil, co já pracně vy-
bílím.«

Ve styku že spory rodí,
Protivy ať samy chodí.

LXXV.

VLK A PES.

Vlk jednou stěžoval si na zlé časy. I zval ho pes: »Stěhuj se ke mně! Jídla a pití nikdy mi neschází; nemám-li se dobře?«

»Zajistě, avšak řekni, co ti tak odřelo krk?«

»Ach, jen řetěz, za nějž mne někdy přiváží.«

»Vidíš, brachu,« vece na to vlk, »raději volný trpím hlad, nežli bych tučnil stravou otročí!«

Lepší kůrka za svobody,
Nežli v poutech celé hody.

LXXVI.

OŠIZENÝ VLK.

Hladový vlk, kráčeje vesnicí, slyšel z chalupy volání:

»Budeš-li mlčet, ošklivé dítě! Že na tě zavolám vlka! — Pojď, vlku, pojď!«

»Zde přijdu právě vhod,« myslil si vlk a honem křičel: »Zde jsem!«

Avšak matka svolala lidi, a vlk utržil tolik ran, že ztěží utekl.

»Jací jsou ti lidé!« bručel, »nejdříve volají a pak bijí!«

Všemu věří pouze bloud,
Rozumnému platí soud.

LXXVII.

BOHATEC A ZLODĚJ.

Bohatec zakopal v zahradě poklad. Lakotný soused, zahlédnuv jej v práci, po jeho odchodu našel poklad a odnesl ho.

Za málo dní bohatec, vida místo rozhrabané, upozoroval krádež. Avšak nepřivolal strážu, aniž dělal povyk, nýbrž zašel k sousedovi, na něhož měl důminku, a řekl: »Milý sousede! Zním výborné místo k ukrytí pokladu. Schoval jsem na něm celé své jmění, a že v noci zase částku přiložím, nabízím vám, chcete-li skryše užít se mnou.«

Soused se poděkoval, a na to bohatec odešel.

Jen byl ze dveří, lakotivý soused spěchal na určité místo, a honem zakopal uzmutý poklad. »Jen si přilož,« řekl, »však já ti zítra ulehčím.« A odcházel těše se na větší kořist.

V noci bohatec přišed, radostně odnesl poklad a již ho nikdy nezakopal.

Více nežli moc a síla
Vtip a bystrost vyřídila.

LXXVIII.

KŮŇ, JELEN A ČLOVĚK.

Volný kůň pás! se na louce, kterou pokládal za svou, i přišel jelen a chtěl se pásti vedle něho.

Nevrlý kůň snažil se o jeho vypuzení, a nemoha toho dosíci, přivolal člověka na pomoc.

»Pomohu ti,« řekl člověk, »leč jen tehdy, jest-li se dáš osedlat, abych, sedě na tobě, jelena chytil.«

Kůň přivolil a vzal na sebe sedlo a uzdu, načež člověk ulovil jelena.

»Děkuji ti, člověče,« řekl kůň, »ale nyní slez, a pusť mne.«

»Nikoli,« odvětil člověk, »když jsi ze zášti přijal otěž, také dál ji snášej. Vidím, že se mi hodíš: nuže služ!«

Jedna neřest druhou vleče,
Jařmu hříšník neuteče.

LXXIX.

PASÁK A DUB.

Pasák, vyhnav stádo do dubiny, ulehl si pod strom, a hledě nahoru přemítal:

»Tak velký strom, a jak malé ovoce nosí: nepatrné žaludy! Na tu sílu aspoň tykve roditi může.«

Na to pasák usnul. Chvilí spal, až jej zbudila náhlá bolest. Vítr byl shodil se stromu žalud, který, padaje, tak jej udeřil do tváře, že z toho krvácel. Utíraje sobě tvář, vzpomněl na svou řeč a pravil:

»Jest-li pro žalud krvácím, co bych dělal, udeřen tykví! Nebudu více reptat.«

Nezamítej planý soud,
Co mu nelze prohlédnout.

LXXX.

LIŠKA A KOZEL.

Za velkého vedra kráčela liška s kozlem okolo studnice; oba měli žízeň, avšak nebylo nádoby k čerpání vody. Bez dlouhého rozmyšlení skočili do studny a napojili se. Po té kozel jal se uvažovat, kterak asi vyvážnou.

»Neboj se, příteli,« řekla liška, »vím dobrý prostředek, který nám pomůže oběma. Postav se na zadní nohy, přední opři o zeď a hlavu hodně vypni; vylezu přes tebe ven, a pak vytáhnou tebe.«

Milerád kozel poslechl. Skokem vyvázla liška, ale nedbajíc soudruha, měla se k odchodu. »Hej sousedko!« volal kozel, »vytáhni mne přece!«

»Nevidím k tomu cesty. Skákajíc za tebou. spoléhala jsem na tvou hloupost. A nač jsi myslel ty?«

»Na tvou upřímnost!« vece kozel.

»Bláhový!« řekla liška, »spoléhej přístě na sebe; jinak prohloupíš jako dnes.«

A s tím utekla.

Škůdců nesuď vedle sebe,
Planá víra zkazí tebe.

LXXXI.

ZLÝ SOUSED.

Vida zlý člověk, kterak role sousedovy prospívají, zaplanul takovou závistí, že jen pomýšlel, jak by ho zkazil.

Po mnohém přemýšlení chytil lišku, na ocas její přivázal hořící pochodeň, a vyhnal ji do polí zrovna k pozemku souseda.

Již se radoval, vida lišku na mezi, avšak běda! — v tom se obrátila, a letíc úprkem, do jeho vlastní doškové stodoly vběhla.

Mžikem chytila úroda, a nežli minula hodina, veškerý statek lehl popelem.

Nastrojená jiným škoda
Dojde často na původu.

LXXXII.

ŽENA A SLÍPKA.

Žena měla slípku, která denně jedno vejce snesla. Tu v domnění, že ponese dvě a více, jestliže dostane hojnější píce, jala se pilně ji krmiti. Avšak nastojte! Nejen že slípka úrody nezdvojila, nýbrž přestala docela nést.

Bludnou cestou kdo se honí,
O statek se ohamoní.

LXXXIII.

VELBLOUD.

Když uviděli lidé poprvé velblouda, zděsili se jeho tváře a velikosti, a utíkali před ním. Avšak brzo pozorovali, že velbloud není tak strašlivý, jak vyhlíží, a že se dá krotiti, ba potřebovati k lidským pracím. I měli ho rádi. Když ale velbloud snášel trpělivě všecka příkoří, nežádaje odměny za svou práci, jali se jím lidé pohrdati, a klidil bití při každé příležitosti.

Při vši k jiným ochotnosti
Dbej i vlastní důstojnosti.

LXXXIV.

BŮH A TESAŘ.

Tesař, tesaje u řeky, pustil do vody širočinu. Že byla řeka hluboká, nemohl jí dostat; pročež naříkal velice a prosil bohy za pomoc. V tom se mu zjevil Merkur, bůh pracujících, a ptal se, co mu schází.

»Spadla mi do vody širočina,« stěžoval tesař.

»Sečkej, já ti ji přinesu,« řekl bůh, a pohrouživ se, vynesl ze dna sekeru zlatou.

»Náleží tobě?« ptal se.

»Nikoli!« řekl poctivý tesař.

Po té bůh zmizel pod vodou a vylovil stříbrnou širočinu.

»Je to tvá?« řekl.

»Ani tato,« odvětil tesař.

Pak se bůh pohroužil zase a přinesl širočinu tesaře.

Ztratil jsi tuto?« tázal se.

»Ano, ano, to je má širočina!« zvolal radostně tesař. »O jak ti děkuji, že jsi mi pomohl!« —

»Obstál jsi ve zkoušce,« řekl bůh, »a že jsi poctivý, vezmi za odměnu všechny tři širočiny.«

Příhodu svou tesař vypravoval sousedovi, který zahořel lakotou po zlaté širočině. I šel k řece, a schválně vhodiv sekeru do vody, jal se velikým hlasem naříkati. Opravdu přišel bůh, a vylovil z řeky zlatou sekeru.

»Náleží tobě?« ptal se.

»Ano, ano!« volal prolhaný soused.

»Ničemný člověče, miníš obelhati bohy? Pykej!« řekl Merkur, a zmizel.

A tak nedostal tesař ani zlatou ani stříbrnou, nýbrž ztratil i vlastní širočinu.

Nade vše, co země hostí,
Platí dráha poctivosti.

OBSAH.

	Strana
I. Havran a liška	1
II. Lev, osel a kohout	3
III. Želva a zajíc	4
IV. Stařec a smrt	5
V. Slunce a bůra	6
VI. Liška	7
VII. Mravenec a cvrček	8
VIII. Kanec a liška	9
IX. Kotel a hrnec	10
X. Dub a třtina	11
XI. Ptáčník a čáp	12
XII. Lev a koza	13
XIII. Vrána a ptáci	14
XIV. Prolhaný pasák	15
XV. Lev a zvířata na lovu	16
XVI. Kohout a diamant	17
XVII. Žáby	18
XVIII. Býci a lev	19
XIX. Orel a želva	20
XX. Divoká koza a réva	21

	Strana
XXI. Jehně a vlk	22
XXII. Žába, krysa a luňák	24
XXIII. Pes a maso	25
XXIV. Liška a čáp	26
XXV. Lev a myška	27
XXVI. Slepice a háďata	28
XXVII. Raci	29
XXVIII. Zajíci a žáby	30
XXIX. Osel se solí	31
XXX. Hadač	32
XXXI. Koza a pasák	33
XXXII. Soudruzi a medvěd	34
XXXIII. Osel a kůň	36
XXXIV. Lev, osel a liška	38
XXXV. Ptáčník a cvrček	39
XXXVI. Oliva a fík	40
XXXVII. Lev a liška	41
XXXVIII. Páv a straka	42
XXXIX. Jelen	43
XL. Vlk a jeřáb	44
XLI. Orel a kavka	45
XLII. Polní a domácí myš	46
XLIII. Rybář a ústřice	48
XLIV. Dvě žáby	49
XLV. Růže a chudobka	50
XLVI. Žáby a čáp	51
XLVII. Holubice a vrána	53

XLVIII. Komáři	54
XLIX. Trny a liška	55
- L. Skotáček	56
LI. Nemocný a lékaři	57
LII. Liška a socha	58
LIII. Ježek a sysel	59
LIV. Dřevař a liška	60
LV. Osel a liška	61
LVI. Chlubka	62
LVII. Pastýř a včely	63
LVIII. Herkules a vozka	64
LIX. Lev, vlk a liška	65
LX. Poklad	67
LXI. Jelen a lev	68
LXII. Rybář	69
LXIII. Psi	70
LXIV. Jelen a mládě	71
LXV. Kůň a osel	72
- LXVI. Stařena a lékař	73
LXVII. Lev a komár	75
LXVIII. Břicho a údy	76
- LXIX. Selka a slepice	77
LXX. Ořech	78
LXXI. Liška a kavka	79
- LXXII. Osel a koza	80
LXXIII. Planý slib	82
LXXIV. Uhlíř a bělič	83

	Strana
LXXV. Vlk a pes	84
LXXVI. Ošizený vlk	85
LXXVII. Bohatec a zloděj	86
LXXVIII. Kůň, jelen a člověk	88
LXXIX. Pasák a dub	89
LXXX. Liška a kozel	90
LXXXI. Zlý soused	92
LXXXII. Žena a slípka	93
— LXXXIII. Velbloud	94
LXXXIV. Bůh a tesař	95

